Lietas arhīva Nr. C-2031-21/18
ECLI:LV:KURT:2021:0921.C69203121.7.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Saldū 2021. gada 21.septembrī

Kurzemes rajona tiesa:
tiesnese Inta Kalniņa,

rakstveida procesā izskatīja civillietu SIA "/Nosaukums A/" prasībā pret /pers. A/ par parāda piedziņu un /pers. A/ pretprasībā pret SIA "/Nosaukums A/" par 2018.gada 13.aprīļa aizdevuma līguma atzīšanu par spēkā neesošu.

Aprakstošā daļa

Prasītāja SIA "/Nosaukums A/" (turpmāk - prasītāja) cēlusi tiesā prasību, to papildinot, pret atbildētāju /pers. A/ (turpmāk - atbildētājs) par parāda piedziņu.

Lūdz piedzīt no atbildētāja /pers. A/ par labu prasītājai SIA "/Nosaukums A/" pamatparādu 3381,97 EUR, likumiskos nokavējuma procentus par laika periodu no 13.04.2019. līdz 20.08.2021. 477,39 EUR, kā arī tiesāšanās izdevumus; noteikt prasītājas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt procentus no piedzenamās summas, minot arī to apmēru.

Prasības pieteikumā norādīti turpmāk minētie apstākļi un argumenti.

2018.gada 13.aprīlī pušu starpā noslēgts Aizdevuma līgums Nr.AL/27-2018 (turpmāk- Aizdevuma līgums). Saskaņā ar Aizdevuma līguma 1.2.punktu prasītāja aizdeva atbildētājam 2281.97 EUR, pārskaitot aizdevumu uz atbildētāja norādīto bankas norēķinu kontu. Atbildētāja parādsaistības iegrāmatotas prasītājas grāmatvedības dokumentos.

Saskaņā ar pušu starpā noslēgtā Aizdevuma līguma 2.1. un 2.3.punktu atbildētājam bija pienākums aizdevumu 3381,97 EUR apmērā atmaksāt līdz 2019.gada 12.aprīlim, veicot pārskaitījumu uz Aizdevuma līgumā norādīto prasītājas bankas kontu.

Atbildētājs saņemto aizdevumu Aizdevuma līgumā norādītajā termiņā un arī vēlāk nav atmaksājis, par ko prasītāja nosūtījusi atbildētājam atgādinājumu, lūdzot saistības izpildīt līdz 2020.gada 9.septembrim.

Atbildētājs pielaidis saistības izpildes nokavējumu no 2019.gada 13.aprīļa. Prasītāja par saistības izpildes nokavējumu par laika periodu no 2019.gada 13.aprīļa līdz 2021.gada 20.augustam aprēķinājusi likumiskos nokavējuma procentus 477,39 EUR.

Prasība celta uz Civillikuma 1652.panta 3.punkta, 1756., 1757.panta, 1759.panta 1.punkta, 1765., 1812., 1838., 1934., 1943.panta, 1946.panta pirmās daļas pamatiem.

Atbildētājs /pers. A/ paskaidrojumā par prasību norādījis, ka prasību neatzīst sekojošu apsvērumu dēļ.

Saskaņā ar darba līgumu Nr.44/2015 no 20.07.2015. atbildētājs ir SIA "/Nosaukums A/" darbinieks. Pildot darba devēja norādījumus, regulāri nosūtīts komandējumos uz Norvēģiju, kur strādāja dažādos būvobjektos. 06.04.2018. atbildētājs saņēma brīdinājumu no Valsts ieņēmumu dienesta par nodokļu parādu Norvēģijā. No darba devējas saņēmis atbildi, ka par to nav jāsatraucas un darba devēja visu sakārtos. 2018.gada aprīlī no darba devējas saņēmis pieprasījumu, ka nepieciešama pilnvara, lai varētu risināt nodokļu jautājumus Norvēģijā, minēto norādījumu izpildījis. Pēc tam periodiski saņēmis no Norvēģijas vairākas e-pasta vēstules par nodokļu parādu Norvēģijā. Darba devēja piekrita segt nodokļu parādu Norvēģijas nodokļu administrācijai, nepieciešamo summu ieskaitot atbildētāja norēķinu kontā, atbildētājs to nekavējoties pārskaitīja Latvijas nodokļu administrācijai, otru summu prasītāja pārskaitīja nodokļu administrācijai Norvēģijā. Naudas pārskaitījumi notika pirms atbildētājs parakstīja abus aizdevuma līgumus, ko prasītāja lika darīt grāmatvedības dokumentu sakārtošanai.

Parakstot aizdevuma līgumus, atbildētājs tika maldināts, jo darba devēja nepaskaidroja, ka aizdevuma summa būs jāatmaksā, aizdevuma summa bija paredzēta nodokļu nomaksai, kas jau sākotnēji bija darba devējas pienākums. Darba tiesiskās attiecības reglamentējošie normatīvie akti Latvijā nosaka, ka visus nodokļus, kas maksājami no darba algas ietur un budžetā maksā darba devējs, tāpēc atbildētāja ieskatā prasītāja nepamatoti piedzen atbildētājam izmaksātās naudas summas. Savas nezināšanas dēļ atbildētājs ir parakstījis dokumentus, kas nepatiesi atspoguļo naudas pārvedumu būtību.

Atbildētājs/pers. A/ cēlis pretprasību pret prasītāju SIA "/Nosaukums A/" par 2018.gada 13.aprīļa aizdevuma līguma atzīšanu par spēkā neesošu.

Lūdz atzīt par spēkā neesošu no tā noslēgšanas brīža starp /pers. A/ un SIA "/Nosaukums A/" 2018.gada 13.aprīlī noslēgto aizdevuma līgumu Nr.AL/27-2018.

Pretprasība pamatota ar turpmāk minētajiem apstākļiem un argumentiem.

Aizdevuma līgumu ar prasītāju noslēdzis maldu un viltus ietekmē, kas liecina par prasītājas negodprātīgu rīcību un vēlmi ar viltu iedzīvoties uz atbildētāja rēķina.

Atbildētājs 2015.gada 20.jūlijā noslēdza darba līgumu Nr.44/2015, saskaņā ar pušu starpā noslēgto darba līgumu atbildētājs tika pieņemts darbā par būvkonstrukciju montētāju. Darba tiesisko attiecību ietvaros atbildētājs regulāri tika norīkots veikt darba uzdevumus Norvēģijā, kur strādāja dažādos būvniecības objektos.

Saskaņā ar normatīvajiem aktiem prasītājai bija pienākums aprēķināt un samaksāt valsts obligātās sociālās apdrošināšanas iemaksas un iedzīvotāju ienākuma nodokli, konkrētajā gadījumā prasītājai bija pienākums aprēķināt un ieturēt ienākuma nodokli no atbildētāja darba algas un samaksāt to Norvēģijas nodokļu inspekcijai.

Atbildētājs 2018.gada 6.aprīlī no Valsts ieņēmumu dienesta saņēmis lēmumu Nr.31.4-4.1.1/25357, kurā norādīts, ka Norvēģijas nodokļu administrācija vērsusies VID ar lūgumu piedzīt no /pers. A/ nodokļu parādu 32 610,00 NOK apmērā. VID pieņēma lēmumu no /pers. A/ piedzīt

ienākuma nodokli par 2016.gadu un nokavējuma naudu 3 3381,97 EUR apmērā.

Prasītāja mutiski paskaidroja atbildētājam, ka tā no savas puses visu sakārtos attiecībā par nenomaksātiem nodokļiem Norvēģijas nodokļu administrācijai. Pēc vairākkārtējām sarunām ar darba devēju panākta vienošanās, ka prasītāja samaksās VID pieprasīto nodokļu parādu.

Prasītāja 2018.gada 13.aprīlī atbildētāja norēķinu kontā ieskaitīja 3381,97 EUR, atbildētājs tajā pašā dienā minēto summu pārskaitīja Valsts kasē.

Prasītāja informēja atbildētāju, ka tās grāmatvedībā nav iespējams iegrāmatot izmaksāto naudas summu 3381,97 EUR, kā arī paskaidroja, ka līgums nepieciešams tikai grāmatvedībai un Aizdevuma līgumā norādītā summa nebūs jāatmaksā.

Pakļaujoties un paļaujoties uz darba devējas teikto, atbildētājs parakstīja Aizdevuma līgumu. Uzskata, ka tādējādi no prasītājas puses tika maldināts un ar viltu piedabūts parakstīt Aizdevuma līgumu. Prasītāja vēlas negodīgi iedzīvoties uz atbildētāja rēķina, prasot samaksāt parādu, kurš nekad nav pastāvējis, jo darba devējas pienākums ir no aprēķinātās darba samaksas veikt nodokļu ieturējumus un samaksāt tos attiecīgām iestādēm.

Pretprasība pamatota ar Civillikuma 1403., 1427., 1440., 1441.panta pamatiem.

Prasītāja SIA "/Nosaukums A/" par pretprasību iesniegtajā paskaidrojumā norādījusi, ka pretprasību neatzīst.

Prasītājas ieskatā attiecībā uz atbildētāja celto prasījumu ir iestājies Komerclikuma 406.pantā paredzētais noilgums, ņemot vērā, ka Aizdevuma līgums noslēgts 2018.gada 13.aprīlī.

Ņemot vērā, ka pretprasība celta pēc noilguma iestāšanās, prasītājas ieskatā tiesvedība pretprasības daļā saskaņā ar Civilprocesa likuma 223.panta 2.punktu ir izbeidzama.

Prasītājas ieskatā pretprasība nav pamatota.

Lietā nav strīda, ka prasītāja no savas puses atbilstoši līguma noteikumiem ir izpildījusi saistību, dodot aizdevumu, bet atbildētājs ir saistību pieņēmis bez iebildumiem.

Izskatāmajai lietai nav saistības ar Valsts ieņēmuma dienesta izdoto administratīvo aktu, kas uzliek par pienākumu atbildētājam /pers. A/ samaksāt valsts budžetā 3381,97 EUR. Prasītājas ieskatā celtajai prasībai par civiltiesiska līguma izpildi nav saistības ar to, ka atbildētājs, izpildot VID 2018.gada 6.aprīļa lēmumu Nr.31-4.1.1/25357, ir veicis maksājumu VID.

Ja bijušais darba devējs nebūtu veicis valsts budžetā iedzīvotāju ienākuma nodokļa vai sociālās apdrošināšanas iemaksas, tad šāds strīds ir risināms starp darba devēju un Valsts ieņēmumu dienestu administratīvās tiesvedības ietvaros. Prasītājai nav nodokļu samaksas pārkāpumu.

Lūdz pretprasību noraidīt.

Ievērojot Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 10.panta nosacījumus, saskaņā ar Kurzemes rajona tiesas tiesnese s I.Kalniņas 2021.gada 31.maija lēmumu lieta SIA "/Nosaukums A/" prasībā pret /pers. A/ par parāda piedziņu un /pers. A/ pretprasībā pret SIA "/Nosaukums A/" par 2018.gada 13.aprīļa aizdevuma līguma atzīšanu par spēkā neesošu nolikta izskatīšanai rakstveida procesā.

Motīvu daļa

Novērtējusi pierādījumus lietā tiesa atzīst, ka SIA "/Nosaukums A/" prasība pret /pers. A/ par parāda piedziņu ir pamatota un apmierināma, /pers. A/ pretprasība pret SIA "/Nosaukums A/" par 2018.gada 13.aprīļa aizdevuma līguma atzīšanu par spēkā neesošu noraidāma sekojošu motīvu dēļ.

Prasība celta par aizdevuma piedziņu un tiek pamatota ar pušu starpā 2018.gada 13.aprīlī noslēgto Aizdevuma līgumu Nr.AL/27-2018.

Saskaņā ar Aizdevuma līguma 1.1.punktu puses vienojušās, ka prasītāja aizdod atbildētājam 3381,97 EUR, līguma 2.1.punktā nosakot, ka aizdevuma atmaksas termiņš ir 2019.gada 12.aprīlis (lietas 7.lapa).

No lietas materiāliem redzams, ka, izpildot Aizdevuma līguma 1.2.punktā pielīgto, prasītāja aizdevuma summu 2018.gada 12.aprīlī ieskaitījusi atbildētāja norādītajā norēķinu kontā (lietas 7.- 8.lapa).

Atbildētājs par prasību iesniegtajā paskaidrojumā un pretprasībā Aizdevuma līguma parakstīšanas un aizdevuma saņemšanas faktu nav apstrīdējis.

Saskaņā ar Civillikuma 1401.pantu saistību tiesības ir tādas tiesības, uz kuru pamata vienai personai- parādniekam- jāizdara par labu otrai- kreditoram- zināma darbība, kam ir mantiska vērtība.

Saskaņā ar Civillikuma 1402.pantu saistību tiesības rodas vai nu no tiesiska darījuma, vai no neatļautas darbības, vai pēc likuma.

Lai atzītu, ka starp pusēm pastāv prasībā norādītās no Aizdevuma līguma izrietošās civiltiesiskās attiecības, ir jāpastāv atbilstošam pierādījumu kopumam, kas to apliecina.

Civillikuma 1934.pants noteic, ka ar aizdevuma līgumu jāsaprot zināma daudzuma atvietojumu lietu nodošana īpašumā, ar pienākumu atdot saņemto tādā pašā daudzumā un tādas pašas šķiras un labuma lietās. Savukārt Civillikuma 1940.pants noteic, ka līdzējiem vajadzīgs nodoms noslēgt aizdevuma līgumu. Turklāt aizdevējam jābūt vai nu aizdodamo lietu īpašniekam vai jārīkojas tā īpašnieka uzdevumā vai ar viņa piekrišanu (*sk. Civillikuma 1936.pantu*). Respektīvi, lai darījumu atzītu par aizdevuma līgumu, tiesai ir jākonstatē:

1. atvietojamu lietu nodošana īpašumā;
2. pienākums atdot saņemto tādā pašā daudzumā un tādas pašas šķiras un labuma lietās (Civillikuma 1943.pants) ;
3. ka aizdevējs ir vai nu aizdodamo lietu īpašnieks vai rīkojas ar tām īpašnieka uzdevumā vai ar viņa piekrišanu;
4. līdzēju nodoms noslēgt tieši aizdevuma līgumu.

Tādējādi aizdevuma līgums ir reāllīgums, kura obligāta sastāvdaļa ir naudas vai citu atvietojamu lietu nodošana. Tiesu prakse apstiprina, ka bez naudas vai lietu nodošanas nav pamata atzīt aizdevuma attiecību pastāvēšanu *(sal., piemēram, Augstākās tiesas Senāta 2004.gada 25.augusta spriedumu lietā Nr.SKC-396, 2005.gada 5.oktobra spriedumu lietā Nr.SKC-607, 2006.gada 19.aprīļa spriedumu lietā Nr.SKC-280, 2012.gada 12.septembra spriedumu lietā Nr.SKC-444; Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2014.gada 1.decembra spriedumu lietā Nr.SKC-165)*).

Juridiskajā literatūrā atzīts, ka aizdevuma līgums kā jau reāllīgums ir vienpusējs līgums. Nauda vai atvietojamā lieta tiek nodota jau līguma slēgšanas gaitā. Tāpēc līguma saturu veido pienākums atdot aizdevumu. [..] Saistības priekšmets Civillikuma 1401.panta nozīmē ir aizdotās naudas summas vai attiecīgu atvietojamu lietu atdošana (*sk. K.Torgāns. Saistību tiesības. II daļa. Mācību grāmata,- Rīga: Tiesu namu aģentūra,2008, 81.lpp.; Latvijas Republikas Civillikuma komentāri: Ceturtā daļa. Saistību tiesības. Autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā.- R.: Mans Īpašums, 1998., 381.-382.lpp.*).

Atbildētājs darījuma spēkā esamību apstrīdējis, norādot, ka, parakstot Aizdevuma līgumu, no prasītājas puses ticis prettiesīgi maldināts un ar viltu piedabūts parakstīt apstrīdēto līgumu.

Par nepamatotiem atzīstami prasītājas iebildumi, aizstāvoties pret pretprasību, ka prasījumam par aizdevuma līguma atzīšanu par spēkā neesošu ir iestājies Komerclikuma 406.pantā paredzētais noilgums, kas prasītājas ieskatā saskaņā ar Civilprocesa likuma 223.panta 2.punktu ir atzīstams par

pamatu tiesvedības izbeigšanai pretprasības daļā.

Saskaņā ar Komerclikuma 406.pantu no komercdarījuma izrietošie prasījumi noilgst triju gadu laikā, ja likumā nav noteikts cits noilguma termiņš.

Komercdarījuma jēdziens Komerclikumā tiek piesaistīts komersantam kā darījuma dalībniekam, proti, atbilstoši Latvijas komerctiesībās dominējošajai subjektīvajai teorijai par komercdarījumu atzīstami tiesiskie darījumi, kurus noslēdz komersants (*sk. Balodis K. Jaunais komercdarījumu regulējums un tā piemērošana. Komerclikuma D daļa, kas stāsies spēkā 2010.gada 1.janvārī. Jurista Vārds, 26.05.2009. Nr.21 (564) 2.-3.lpp.*).

Nosakot Komerclikuma 406.panta tvērumu, Senāts norādījis: "[..] tam, vai saistība rodas uz likuma vai darījuma pamata, nav nekādas juridiskas nozīmes, lai vērtētu, vai prasījumam ir piemērojams Komerclikuma 406.panta regulējums.[..] būtiskais elements ir tas, vai komersanta prasījums ir komerctiesiskas dabas (Komerclikuma 1.panta otrā daļa). Ja prasījums ir komerctiesiskas dabas, tad nav pamata piemērot 10 gadu noilguma termiņu." (*sk. Augstākās tiesas 2019.gada 30. maija spriedumu lietā Nr.SKC 104/2019; sk. arī Kārkliņš J. Noilgums piespiedu nomas attiecībās komerctiesībās, Jurista Vārds, 27.02.2018. Nr.9 (1015), 19.lpp.).*

Tādējādi, lai noteiktu lietā izvirzītajam prasījumam piemērojamo noilguma termiņu, jānosaka, starp kuriem tiesību subjektiem pastāv tiesiskās attiecības, no kurām izriet minētie prasījumi, vai vismaz viens tiesisko attiecību dalībnieks ir komersants un vai šiem prasījumiem piemīt komerctiesiska daba. Turklāt, ievērojot subjektīvās teorijas būtību, komersanta noslēgto darījumu komerctiesiskā daba ir prezumējama, ciktāl komersants nepierāda, ka attiecīgais darījums noslēgts ārpus viņa komercdarbības (*Augstākās tiesas 2019.gada 12.decembra sprieduma lietā Nr.SKC-109/2019 11.2.punkts*).

Komerclikuma 1.panta pirmā daļa noteic, ka komersants ir komercreģistrā ierakstīta fiziskā persona (individuālais komersants) vai komercsabiedrība (personālsabiedrība un kapitālsabiedrība). Minētā panta otrā daļa paredz, ka komercdarbība ir atklāta saimnieciskā darbība, kuru savā vārdā peļņas gūšanas nolūkā veic komersants. Savukārt atbilstoši minētā panta trešajai daļai saimnieciskā darbība ir jebkura sistemātiska, patstāvīga darbība par atlīdzību.

Saskaņā ar Komerclikuma 2.pantu, ja komersants ir ierakstīts komercreģistrā, nav pieļaujama ieruna par to, ka saimnieciskā darbība, kas veikta, izmantojot komercreģistrā ierakstīto firmu, nav komercdarbība.

Lietā nav strīda par to, ka SIA /Nosaukums A/" ir komercreģistrā ierakstīta komercsabiedrība, proti, komersante, savukārt atbildētājs apstrīdētā Aizdevuma līguma slēgšanas brīdī bija prasītājas darbinieks (lietas 27.-29.lapa).

SIA"/Nosaukums A/" pamatdarbības veidi atbilstoši Uzņēmumu reģistra datu bāzē pieejamajai informācijai ir: citas būvdarbu pabeigšanas operācijas; metāla durvju un logu ražošana (lietas 12.lapa).

Saskaņā ar pušu starpā noslēgtā Aizdevuma līguma 1.punktu puses vienojušās, ka par aizdevuma izmantošanu netiek noteikta procentu maksa, līdz ar to ir pamats atzīt, ka apstrīdētais darījums kā bezatlīdzības darījums ir noslēgts ārpus prasītājas komercdarbības ietvariem un tādējādi nav kvalificējams kā komercdarījums.

Ievērojot iepriekš norādītos apsvērumus, tiesai nav dibināta pamata atzīt, ka attiecībā uz pretprasībā izvirzīto prasījumu ir piemērojams Komerclikuma 406.panta regulējums.

Atbildot uz pretprasībā norādītajiem argumentiem, ar kuriem atbildētājs pamatojis prasījumu par Aizdevuma līguma atzīšanu par spēkā neesošu, tiesa norāda uz turpmāk minētajiem apsvērumiem.

Civilajās tiesiskajās attiecībās valda privātautonomijas jeb līgumu brīvības princips, kuram atbilstoši subjekti ir vienlīdzīgi (līdztiesīgi), tie brīvi stājas līgumattiecībās un katras personas ziņā ir izvēlēties līgumpartneri, slēgt vai neslēgt kādu līgumu, noteikt līguma formu un saturu, ciktāl to neierobežo likuma imperatīvās normas.

Saskaņā ar Civillikuma 1427.pantu pie tiesiska darījuma būtības pieder tā taisītāja gribas izteikums, bet divpusējā vai vairākpusējā darījumā vajadzīgs visu tā dalībnieku saskanīgs gribas izteikums. Kamēr griba vēl nav izteikta, tai nav nekāda tiesiska spēka.

Savukārt Civillikuma 1440.pants noteic, lai tiesisks darījums būtu spēkā, nepietiek ar to vien, ka tā dalībnieks izteic savu gribu, bet ir vēl vajadzīgs, lai šī griba būtu radusies brīvi- bez maldības, viltus vai spaidiem.

Konkrētajā gadījumā prasījums atzīt par spēkā neesošu Aizdevuma līgumu pamatots ar šādiem faktiskajiem apstākļiem- atbildētājs parakstījis apstrīdēto Aizdevuma līgumu, pakļaujoties un paļaujoties uz darba devējas teikto, no prasītājas puses ir ticis maldināts un ar viltu piedabūts parakstīt Aizdevuma līgumu. Atbildētāja ieskatā prasītāja vēlas negodīgi iedzīvoties uz viņa rēķina, prasot samaksāt parādu, kurš nekad nav pastāvējis, jo darba devējas pienākums ir no aprēķinātās darba samaksas veikt nodokļu ieturējumus un samaksāt tos attiecīgajām iestādēm.

Saskaņā ar Civillikuma 1441.pantu maldība var rasties vai nu no tam, ka pavisam trūkst ziņu, vai ka ir nepietiekošas ziņas par kādiem faktiskiem apstākļiem- faktiska maldība- vai kādām tiesiskām normām- tiesiska maldība.

Maldība ir darījuma dalībnieka nepareizs, īstenībai neatbilstošs priekšstats par apstākļiem, kas saistīti ar darījuma priekšnoteikumiem, saturu, tiesiskajām sekām. Tā var rasties gan informācijas trūkuma, gan šīs informācijas kļūdainas izpratnes dēļ. Darījuma tiesisko spēku var ietekmēt tikai faktiskā maldība (nepareizs priekšstats par faktiem), jo attiecībā uz tiesisku maldību nav attiecināmi noteikumi par atvainojamu un svarīgu maldību (*skat. Latvijas Republikas Civillikuma komentāri: Ceturtā daļa. Saistību tiesības. Autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. Rīga: Mans Īpašums, 1998, 45.-46.lpp.).*

To, ka faktiskajai maldībai, lai tā varētu ietekmēt darījuma spēkā esamību ir jābūt attaisnojamai un svarīgai, noteic Civillikuma 1442.- 1445.pants. Par attaisnojamu uzskatāma tāda maldība, kas nav radusies pašas personas, kura maldījusies, neuzmanības vai darbības dēļ (Civillikuma 1442.-1443.pants). Savukārt svarīga ir tāda maldība, kurai pastāvot, jāpieņem, ka persona, kura maldījusies, nemaz nebūtu devusi darījumam savu piekrišanu un līdz ar to darījums nebūtu noticis (Civillikuma 1445.pants).

Maldība pēc vispārējā principa ir jāpierāda personai, kas uz to atsaucas kā pamatu darījuma atzīšanai par spēkā neesošu (Civillikuma 1458.pants). Maldībai kā gribu deformējošam apstāklim ir jāpastāv līguma slēgšanas brīdī un tai ir jāietekmē tā noslēgšana.

Tiesa uzskata, ka konkrētajā gadījumā atbildētājs, ceļot pretprasību nav pierādījis tādas maldības, kas būtu atzīstama par svarīgu un attaisnojamu, esību.

Dzīvē gūtie novērojumi (Civilprocesa likuma 97.panta pirmā daļa) konkrētajā gadījumā liek apšaubīt maldības pastāvēšanu tādā apmērā, kas pilnībā izslēgtu apstrīdētā darījuma tiesisko spēku (būtu svarīga), proti, ka atbildētājs, parakstot aizdevuma līgumu neapzinājās, ka aizņemas no prasītājas naudas līdzekļus un līgumā ietverto saistību aizņemto naudas summu konkrētā termiņā vai iestājoties līgumā norādītajiem apstākļiem prasītājai atdot.

Tiesas ieskatā konkrētā strīda izšķiršanā nav juridiskas nozīmes prasītāja mērķim un rīcībai, noslēdzot apstrīdēto vienošanos un to, ka saņemtos naudas līdzekļus atbildētājs izlietojis nodokļu maksājumu parāda segšanai saskaņā ar Valsts ieņēmumu dienesta 06.04.2018. lēmumu par nokavēto nodokļu parāda piedziņu no atbildētāja (lietas 33.-36., 38.lapa), jo saskaņā ar likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 2.pantu atbildētājs ir iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātājs un nodokļu administrācijas lēmums paredz nodokļu maksājumu parāda piedziņu no atbildētāja nevis no prasītājas.

Saskaņā ar Civillikuma 1459.pantu viltus ir otras personas prettiesīgs maldinājums, lai viņu piedabūtu izdarīt viņas interesēm pretēju darbību vai atturēties no tās.

Juridiskajā literatūrā norādīts: "Viltus var izpausties, piemēram, elementāros melos, nepilnīgas informācijas sniegšanā darījuma partnerim vai pat krāpšanā, kura veido noziedzīga nodarījuma sastāvu" (*sk. Balodis K. Ievads civiltiesībās. Rīga: Apgāds Zvaigzne ABC, 2007, 266.lpp.*).

Turpat norādīts: "Viltus var izpausties gan kā nepatiesu ziņu sniegšana, gan arī darījumā būtisku, patiesībai atbilstošu faktu noklusēšanu.[..] Civiltiesībās nepastāv vispārīgs pienākums izstāstīt līgumpartnerim visus iespējamos uz darījumu attiecināmos objektīvās īstenības faktus, tomēr no Civillikuma 1.pantā ietvertā labas ticības principa ir atvasināms viena līdzēja pienākums noteiktos gadījumos paziņot otram līdzējam darījuma noslēgšanai būtiskos patiesos faktus"(*sk. turpat, 267.lpp.*).

Tiesa saskaņā ar Civillikuma 1459.pantu nekonstatē tādus apstākļus, kas būtu cēloniskā sakarā ar atbildētāja /pers. A/ gribas izteikumu un apliecinātu, ka prasītāja būtu atbildētāju prettiesīgi maldinājusi par apstrīdētā līguma būtību un jēgu, liedzot atbildētājam saprast, ka darījuma rezultātā saņemtie naudas līdzekļi ir aizdevums un viņam ir pienākums tos atgriezt aizdevējai.

Savukārt saskaņā ar Civillikuma 1431.pantu akta parakstīšana, vienalga, vai tas attiecas uz pašu parakstītāju vai trešo personu, uzskatāma par piekrišanu šim aktam, ja tā saturs parakstītājam bijis zināms un ja viņam tiesiskā darījumā, uz kuru akts attiecas, ir personīga interese un ierunas tiesība.

Noslēdzot aizdevuma līgumu, atbildētājs aizdevuma līgumu ir parakstījis, tādējādi piekrītot līguma noteikumiem ar visām no izrietošajām juridiskajām sekām.

Tāda akta parakstīšanu, kurā bez ierunām fiksēti kādi juridiski nozīmīgi fakti, nav pamata aplūkot kā parastu formalitāti jeb darbību, kas nekādas tiesiskas sekas nerada. Ar darījuma parakstīšanu tiek nodibināta prezumpcija, ka darījuma dalībnieks no brīvas gribas ir izteicis piekrišanu dokumentā atspoguļotajam darījuma saturam (*sk. Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2016.gada 31.oktobra spriedumu lietā Nr.SKC-53/2016 (C171472909), 2017.gada 21.aprīļa spriedumu lietā Nr.SKC-181/2017 (C24150311)*).

Pie šādiem apstākļiem tiesa nesaskata pamatu pušu starpā 2018.gada 13.aprīlī noslēgtā Aizdevuma līguma Nr.AL/27-2018 atzīšanai par spēkā neesošu.

Ievērojot iepriekš nodibinātos apstākļus, tiesai nav pamata apšaubīt, ka puses, 2018.gada 13.aprīlī noslēdzot Aizdevuma līgumu, ir vienojušās par aizdevuma līguma būtiskajām sastāvdaļām Civillikuma 1934.panta izpratnē- aizdevuma summu un aizņēmēja pienākumu atdot aizdoto naudas summu (līguma 1.1., 2.punkts).

Aizdevuma atmaksas termiņš saskaņā ar Aizdevuma līguma 2.1.punktu ir iestājies.

Atbilstoši Civillikuma 1943.pantam aizņēmējam jāatdod tāda pati summa vai tāds pats daudzums, kādu viņš saņēmis.

Atbildētājs nav apstrīdējis, ka neatmaksātā aizdevuma summa sastāda 3381,97 EUR, saskaņā ar Civillikuma 1838.pantu nav sniedzis pierādījumus par aizdotās summas atmaksu.

Ņemot vērā minēto, no atbildētāja par labu prasītājai piedzenams neatmaksātais aizdevums 3381,97 EUR.

Nesamaksātā aizdevuma pamatsumma ir atzīstama par kapitālu, kas atrodas pie citas personas, par ko saskaņā ar Civillikuma 1757., 1759. panta 1.punktu, 1765. pantu ir maksājami likumiskie nokavējuma procenti.

Ņemot vērā atbildētāja pieļauto saistības izpildes nokavējumu, prasītāja pamatoti aprēķinājusi likumiskos nokavējuma procentus par laiku no 2019.gada 13.aprīļa līdz 2021.gada 20.augustam 477,39 EUR apmērā, kas piedzenami no atbildētāja prasītājas labā.

Atbilstoši Civilprocesa 195.panta un Civillikuma 1756.panta, 1757.panta, 1759.panta 1.punkta, 1765.panta nosacījumiem atzīstamas prasītājas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt no atbildētāja likumiskos 6% gadā no ar tiesas spriedumu piedzītā, bet nesamaksātā aizdevuma pamatparāda.

No atbildētāja par labu prasītājai atbilstoši Civilprocesa likuma 41.panta pirmās daļas nosacījumiem piedzenami tiesas izdevumi- valsts nodeva 385,36 EUR, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 5,37 EUR.

Atbilstoši Civilprocesa 44.panta otrās daļas nosacījumiem ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no atbildētāja par labu prasītājam, ja viņa prasījums ir apmierināts pilnīgi vai daļēji [..].

No lietas materiāliem redzams, ka prasītājai, kuras labā taisīts spriedums par prasības pilnīgu apmierināšanu, radušies ar lietas vešanu saistītie izdevumi par zv. advokātes I.Zelčas sniegto juridisko palīdzību un pārstāvību pirmās instances tiesā 1035,36 EUR apmērā (lietas 99.-102.lapa).

Ņemot vērā, ka ar tiesas spriedumu apmierinātais prasītājas prasījums ir mantiska rakstura, atbilstoši Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punkta "a" apakšpunkta nosacījumiem ar lietas vešanu saistītie izdevumi advokāta palīdzības samaksai ir atlīdzināmi to faktiskajā apmērā, tomēr ne vairāk par 30 procentiem no prasījumu apmierinātās daļas.

Nosakot atlīdzināmo izdevumu advokāta palīdzības samaksai apmēru, tiesa ņem vērā arī Civilprocesa likuma 44.panta ceturtās daļas nosacījumus, kas noteic, ja prasība ir izskatīta tikai pirmās instances tiesā, atlīdzināmie izdevumi advokāta palīdzības samaksai nedrīkst pārsniegt 50 procentus no šā panta pirmajā daļā noteiktā maksimālā atlīdzības apmēra.

Ievērojot minēto, no atbildētāja par labu prasītājai ar lietas vešanu saistītie izdevumi zv.advokāta sniegtās juridiskās palīdzības samaksai piedzenami 578,85 EUR.

Atbildētājam saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu, nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienas no dienas, kad tiesas spriedums stājas likumīgā spēkā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz teikto un saskaņā ar Civilprocesa likuma 8., 97. un 194. pantu tiesa

n o s p r i e d a

SIA "/Nosaukums A/" prasību pret /pers. A/ par parāda piedziņu apmierināt pilnīgi.

/pers. A/ pretprasību pret SIA /Nosaukums A/" par 2018.gada 13.aprīļa aizdevuma līguma atzīšanu par spēkā neesošu noraidīt pilnīgi.

Piedzīt no /pers. A/, pers.kods /personas kods/, par labu SIA "/Nosaukums A/", reģ.Nr./reģistrācijas numurs/, parāda pamatsummu 3381,97 EUR (trīs tūkstoši trīs simti astoņdesmit viens *euro* 97 centi), likumiskos nokavējuma procentus par laiku no 2019.gada 13.aprīļa līdz 2021.gada 20.augustam 477,39 EUR (četri simti septiņdesmit septiņi *euro* 39 centi), atzīstot SIA "/Nosaukums A/", reģ.Nr./reģistrācijas numurs/, tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt no /pers. A/, pers.kods /personas kods/, likumiskos 6% gadā no ar tiesas spriedumu piedzītā, bet nesamaksātā aizdevuma pamatparāda.

Piedzīt no /pers. A/, pers.kods /personas kods/, par labu SIA "/Nosaukums A/", reģ.Nr./reģistrācijas numurs/,tiesas izdevumus- valsts nodevu

385,36 EUR (trīs simti astoņdesmit pieci *euro* 36 centi), ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 5,37 EUR (pieci *euro* 37 centi), ar lietas vešanu saistītos izdevumus advokāta palīdzības samaksai 578,85 EUR (pieci simti septiņdesmit astoņi *euro* 85 centi).

Parāda un tiesāšanās izdevumu samaksa veicama SIA "/Nosaukums A/", reģ.Nr./reģistrācijas numurs/, norēķinu kontā Nr./konta numurs/, AS "Swedbank"

Noteikt /pers. A/ sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienu termiņu no dienas, kad tiesas spriedums stājas likumīgā spēkā.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Kurzemes apgabaltiesā 20 dienu laikā, iesniedzot apelācijas sūdzību Kurzemes rajona tiesā.

Tiesas spriedums sastādīts un pieejams tiesas kancelejā 2021.gada 21.septembrī.

Tiesnese I.Kalniņa